

**Методичне об'єднання керівників гуртків
центру декоративно-прикладної творчості Херсонського Палацу дитячої
та юнацької творчості**

Тренінг

**«Професійна компетентність керівника гуртка як одна з умов
його успішної професійної діяльності»**

Мета: сприяння мотивації керівників гуртків до самовдосконалення в різноматиних сферах життя, формування професійних компетентностей педагога для здійснення постійного професійного розвитку, створення позитивного психологічного клімату в педагогічному колективі шляхом актуалізації наголошення педагога на цінності самореалізації у своїй професії; формування себе як особистості, визначення власних пріоритетів; стимулювання бажання на підвищення свого професійного рівня; сприяння формуванню комунікативних умінь та навичок методичної діяльності.

Завдання: забезпечити учасників тренінгу знаннями нових освітніх методик; допомогти в організації професійного самовдосконалення та самоосвіти; сформуванню вміння командної взаємодії.

Основні поняття для засвоєння: тренінг, компетентність, психолого-педагогічна грамотність, самоаналіз професійної компетентності керівника гуртка.

Тривалість: 60 хвилин

Структура теми:

№	Види робіт	Орієнтовна тривалість	Ресурсне забезпечення
1	Привітання. Знайомство	5 хв.	Маркери, стікери
2	Правила	5 хв	Плакат з правилами
3	Вступ	5 хв.	Плакати з назвами
4	Інформаційне повідомлення	10 хв.	Презентація про роботу центру декоративно-прикладної творчості
5	Вправи тренінгу	30 хв.	Маркери, олівці, чисті плакати
7	Підсумок теми	5 хв.	

Зміст тренінгу

I. Вступ.

Сучасна психологія і педагогіка пропонують методисту, керівнику гуртка великий вибір методів і прийомів, за допомогою яких він зможе ефективно розв'язувати найскладніші завдання. Педагогічна грамотність застосування методу залежить від правильності його вибору відповідно до конкретних завдань.

Тема нашого методичного об'єднання «Професійна компетентність керівника гуртка як одна з умов його успішної професійної діяльності».

А проведемо ми його у формі психологічного тренінгу. Я нагадаю вам, що таке психологічний тренінг.

Психологічний тренінг – це форма активного навчання, що дає людині змогу самоформування навичок й умінь в побудові продуктивних психологічних і соціальних міжособистісних стосунків, аналізувати соціально-психологічні ситуації зі свого погляду й позиції партнера, розвивати в собі здібності пізнання та розуміння себе й інших у процесі спілкування.

Психологічний тренінг – це вправи, атмосфера, особливий стан душі кожного учасника. Це визначена концепція людських взаємин.

Мета нашого тренінгу – сприяння мотивації керівника гуртка до самовдосконалення, в різноматиних сферах життя, формування професійних компетентностей педагога для здійснення постійного професійного розвитку, створення позитивного психологічного клімату в педагогічному колективі шляхом актуалізації наголошення педагога на цінності самореалізації у своїй професії; формування себе як особистості, визначенню власних пріоритетів; стимулювання бажання на підвищення свого професійного рівня; сприяння формуванню комунікативних умінь та навичок методичної діяльності.

Завдання: забезпечити учасників тренінгу знаннями нових освітніх методик; допомогти в організації професійного самовдосконалення та самоосвіти; сформувати вміння командної взаємодії.

Основні способи взаємодії :

- Мовне спілкування /доброзичливе/.
- Форма спілкування /порада/.
- Стимулювання діяльності /самооцінка/.

II. Початок тренінгу.

Вправа на знайомство «Моя літера».

Кожен з учасників по черзі називає своє ім'я і три риси, що йому притаманні, які починаються на таку саму літеру. Ця вправа потребує від учасників винахідливості та гнучкості мислення. Можна назвати лише одну – дві риси.

III. Розподіл керівників гуртків на групи. Правила роботи груп.

Для розподілу на групи можна використати різноманітні прийоми, наприклад, цукерки різного кольору, пори року та ін. Правила роботи груп пропонують керівники гуртків. Правила можуть бути такими: толерантність, професіоналізм, активність, повага до думки іншого, дотримання регламенту та ін.

IV. Інформаційний блок.

Виступ методиста.

Педагогічна місія позашкільних навчальних закладів особлива – знайти способи переконати дитину, яка прийшла туди навчатися, що вона неповторна і талановита. Успіх на цьому шляху визначає наявність у педагогів-позашкільників певних особистісних та професійних якостей, творчого мислення, прагнення до духовного збагачення. Педагог позашкільної освіти передає своїм вихованцям не просто знання, а своє ставлення до улюбленої справи, своє переконання і захопленість нею.

На думку Шалви Амонашвілі, позашкільний педагог – це педагог, який прийшов з майбутнього з метою показати вихованцям зразок їхнього життя, самовизначення і самоутвердження.

Майстерність педагога-позашкільника можна розглядати як найвищий рівень педагогічної творчості. А основою професійної майстерності є професійно-педагогічна компетентність – поєднання професійно значущих особистісних якостей із глибоким знанням сучасних досягнень психолого-педагогічної науки, володіння методикою викладання у відповідності до специфіки навчально-виховного процесу у системі позашкільної освіти.

Педагог – посередник між дитиною і тими духовними цінностями, які він прагне передати. Завоювати любов і повагу дітей є важливим завданням педагога позашкільного закладу, адже тільки за цієї умови діти будуть приходити і навчатись у гуртку.

Отже, компетентність педагога визначається також психолого-педагогічними навичками. Педагог-позашкільник більшою мірою, ніж учитель школи виступає в ролі старшого товариша, консультанта, порадника. За таких умов перед педагогом стоїть нелегке завдання – не втратити можливості зробити кожного вихованця яскравою особистістю. Для цього самому педагогу треба бути багатогранною особистістю, а значить розвиватися разом з дітьми.

Розглянемо більш детально сутнісні характеристики поняття «компетентність».

Компетентність – поєднання відповідних знань і здібностей, що дозволяють обґрунтовано судити про будь-яку сферу й ефективно діяти в ній. Це – знання, обізнаність /поінформованість/ у будь-якому питанні.

Ключова характеристика: «**Знаю що ?**»

Компетенція – коло питань, у яких людина добре обізнана, пізнала їх і має практичний досвід їх вирішення. Це спроможність виконувати будь-яке завдання якісно і ефективно.

Ключова характеристика: «Знаю як?»

Далі учасники тренінгу отримують додаткову інформацію, яка доповнить їхню обізнаність по темі.

Рівні професійної компетентності педагога

Рівень професійної компетентності	Критерії результативності педагогічної діяльності педагога
Дуже низький (репродуктивний)	Здатний розповідати учням те, що знає сам. Мета занять викликана стихійно, без урахування знань учнів. Навчальну літературу використовує мінімальну. Зміст навчального матеріалу вибирає стихійно, у зв'язку з цим він є просто концентрацією інформації. Мають перевагу традиційні методи одностороннього пояснення, коли учні пасивно сприймають інформацію. Елементи інформаційної структури занять не обґрунтовані, не чіткі. Спроектowana модель занять має декларативний характер.
Низький (адаптивний)	Вміє пристосовувати свою доповідь до ознак певної аудиторії. Мету і структуру занять визначає адекватно рівню розвитку учнів, але немає навичок варіювати методами та засобами навчально-пізнавальної діяльності. Методи активації застосовує рідко
Середній (локально- моделюючий)	Володіє стратегією навчання учнів, знаннями і навичками з окремих розділів курсу. Мета та завдання діяльності обумовлені, але не визначені рівні засвоєння учнями бази знань та відповідних їм форм і методів роботи. Переважають традиційні методи і прийоми навчально-пізнавальної діяльності учнів і контролю знань. Активізація діяльності учнів здійснюється без глибинного дидактичного обґрунтування.
Високий (системно- моделюючий)	Володіє стратегією навчання учнів, знаннями і навичками стосовно курсу

	і педагогічного процесу в цілому. Мету, завдання та структуру занять обирає відповідно до особливостей учнів, ролі навчального матеріалу в курсі і в зв'язку з іншими предметами. Моделює рівень засвоєння з теми і відповідні форми і методи навчально-пізнавальної діяльності і контролю. Зміст висловлюється у відповідності до мети. Переважають проблемні методи навчання, що відповідає потребам активізації діяльності учнів, їх мотивам та інтересам.
Дуже високий (творчий)	Використовує стратегії перетворення свого предмета як засобу формування особистості учня. Мета, завдання і структура занять відповідають потребам формування мислення та поведінки учнів. Розроблені системи занять, використовується диференційований підхід. Форми та методи навчально-пізнавальної діяльності учнів підпорядковані меті реалізації алгоритмічно дійсного і творчого рівня засвоєння знань проектує діяльність та поведінку учнів у конкретних ситуаціях.

V. Вправи тренінгу.

Вправа «Коло самодіагностики».

Групам зробити відповідні записи у колі самодіагностики «Професійна компетентність керівника гуртка», порівнявши їх з визначеннями науковців.

Вправа «Продовжи речення».

Групам пропонується записати відповіді на запитання та обґрунтувати їх. Керівнику гуртка притаманні такі якості та риси... /групи відповідають/

Педагог – позашкільник повинен мати такі якості та риси:

- Любов до дітей, здатність до спілкування з ними;
- Людяність, здатність розуміти дитячі турботи, проблеми, щиро на них реагувати, бути уважним до кожного;
- Високу ерудицію, особистісну культуру;
- Вміння створити сприятливу атмосферу для розвитку вихованців, виходячи з гуманних і демократичних засад;
- Уміння об'єднувати дітей, розвивати їх творчі здібності;

- Здатність до самоаналізу і самовдосконалення,
- Вміння добирати оптимальний зміст навчання, форми і методи заняття;
- Визначити темп індивідуального розвитку дитини, цінувати й підтримувати ініціативу;
- Використання великого арсеналу засобів педагогічного впливу, відповідним віковим і психологічним особливостям дітей;
- Дотримання педагогічного такту;
- Володіння вміннями в галузі педагогічної техніки і психотехніки;
- Здатність аналізувати ситуації, які трапляються у роботі з вихованцями, адекватно реагувати на них, прогнозувати результати своєї діяльності.

Саме ці якості й уміння визначають професіоналізм педагога позашкільного закладу.

Вправа «Модель керівника гуртка».

За допомогою олівців, фломастерів на аркуші паперу намалювати образ керівника гуртка. Зробити самопрезентацію робіт.

Вправа «Модель гуртківця».

За допомогою олівців, фломастерів на аркуші паперу намалювати образ гуртківця. Зазначити, як педагоги впливають на своїх вихованців, враховуючи аналіз попередніх вправ.

VI. Рефлексія та завершення роботи.

Керівники гуртків повинні визначити головні напрями формування компетентності педагога. Методист роздає листки у формі пелюсток квітки, на кожному потрібно написати напрям формування компетентності. Все це складають у квітку.

На столі стоїть скринька, до якої потрібно опустити відповідь на запитання «Що ви отримали від тренінгу?»

Методист проводить моніторинг «Самоаналіз професійної компетентності керівника гуртка», керівники заповнюють та визначають рівень професійної компетентності. /Додаток № 1/

VII. Побажання.

Притча «Усе в твоїх руках».

Бог зліпив людину з глини, проте залишився у нього невикористаний шматок. «Що ще зліпити тобі?» - запитав Бог. «Зліпи мені щастя» - попросила людина. Нічого не відповів Бог і тільки поклав людині в долоні шматок глини, що залишився.

Педагог-позашкільник має завжди пам'ятати, що почуття кожного вихованця – найтонші й найніжніші струни духовного життя. Вміти уважно слухати й розуміти акорди цих струн є найважливішою складовою професіоналізму й запорукою успіху в навчально-виховній роботі.

Самоаналіз професійної компетентності керівника гуртка

№ п/п	Основні складники компетентності	Якісні характеристики /ознаки проявлення/	Відсоток /максимально 7 %/
-------	----------------------------------	---	----------------------------

Модуль 1. Загальна та духовна культура.

1.1.	Моральна культура	Гуманізм, доброзичливість, розуміння інших, моральні принципи, єдність слова і діла	
1.2.	Естетична культура	Культура почуттів, естетичні смаки, створення естетичного середовища тощо	
1.3.	Загальна та духовна культура	Ерудиція в різних сферах культури, культура спілкування	

Модуль 2. Професійно – педагогічна компетентність.

2.1.	Загальнопедагогічна, в тому числі методична культура	Звання педагогіки як основи професіоналізму, вимог до методики викладання предмета, уміння визначити та конструювати сучасні педагогічні проекти	
2.2.	Фахова компетентність	Ерудиція , знання програмового матеріалу, наявність необхідних умінь з предмета тощо	
2.3.	Психологічна компетентність	Наявність необхідних знань із загальної , вікової та педагогічної психології, наявність необхідних умінь	
2.4.	Дослідно-творча компетентність	Пошук ефективних шляхів педагогічної діяльності, наявність необхідних умінь та здібностей до творчої діяльності	

2.5.	Культура праці та професійна етика	Раціональний режим діяльності, знання та дотримання вимог професійної етики	
------	------------------------------------	---	--

Модуль 3. Загально професійні уміння та здібності

3.1.	Гностичні /пізнавальні/	Утворюють загально інтелектуальну основу професійної діяльності/уміння визначати необхідні джерела інформації, працювати з ними/	
3.2.	Конструктивні	Дати змогу будувати педагогічні проекти, прогнозувати їхню результативність	
3.3.	Комунікативні	Забезпечують ефективність педагогічного спілкування	
3.4.	Організаційні	Забезпечують організацію як особистої діяльності, так і діяльності учнів, здійснюють контроль та оцінку процесу й результатів.	

Модуль 4. Педагогічна техніка

	Педагогічна техніка	Рівень необхідних професійних умінь та навичок, рівень їх практичного використання	Максимально 10 %
--	----------------------------	--	-------------------------

Високий рівень професійної компетентності забезпечує правильну орієнтацію у сфері педагогічної діяльності, опір ситуативним і негативним явищам, пошук причин недоліків насамперед у собі, а не зовні. Реакція на будь-які ситуації визначається механізмом саморегуляції і є результатом свідомих дій. Для даного рівня характерний яскравий і постійний вияв не менш ніж 75% якісних ознак, вказаних вище. Окремі недоліки суттєво не впливають на результати педагогічної діяльності.

Для **середнього рівня професійної компетентності** педагогічних працівників характерне постійне виявлення не менш ніж 65% ознак. Деякі з

них можуть виявлятися яскраво. У решті складників можуть бути суттєві недоліки, що вимагає від педагога постійної праці з їх усунення.

Для **низького рівня професійної компетентності** характерний вияв окремих ознак та епізодичність деяких із них, що в сумі складає не більш ніж 50%. Яскраво або чітко виявляються значні недоліки професійної компетентності більшості складників структури. Для цього рівня притаманна стандартизована педагогічна поведінка, яка добре прогнозується, необхідність діяльності за зразком, відхід від якого часто ставить педагога у безвихідні ситуації. Більшість педагогів цієї групи негативно чи різко негативно ставляться до психолого-педагогічної науки, до підвищення свого професійного рівня тощо.

